

Haarasuonkankaan tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen

Elinvltk 28.10.2025 § 172
22/10.02.02/2023

Valmistelija Kaavoituspäällikkö Marianne Ojala, 0400 855 434,
marianne.ojala@vaala.fi

Peruste Alueidenkäyttölaki 37 §

Vaalan kunnanvaltuusto on 15.21.2021 § 109 tekemällään päätöksellä hyväksynyt Pohjan Voima Oy:n ja Taaleri Energia Oy:n Vaalan kuntaan jättämän kaavoitusaloitteen, jonka tavoitteena on ollut laatia tuulivoimarakentamisen sallivan osayleiskaavan laatiminen Haarasuonkankaan alueelle kunnan pohjoisosaan. Hankkeen kaavoituksesta vastaavaksi konsultiksi on valittu FCG Finnish Consulting Group Oy. Osayleiskaavaa on laadittu siten, että sitä voidaan käyttää tuulivoimaloiden rakennuslupien perusteena (MRL 77a §, nyk. AKL 77a §).

Tuulivoimaosayleiskaavahanke eteni ympäristövaikutuksen arvioinnin ja kaavoituksen yhteismenettelynä. Tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä YVA-ohjelma olivat julkisesti nähtävillä 23.6.–31.8.2022 välisenä aikana, jolloin niistä pyydettiin viranomaisilta lausunnot ja otettiin vastaan osallisten muistutukset. YVA-prosessi eteni suunnitelmaksi, jonka kunta asetti julkisesti nähtäville samanaikaisesti osayleiskaavaluonnoksen kanssa 27.6.–27.9.2023 väliseksi ajaksi. Yhteysviranomaisena toimiva Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus antoi ympäristövaikutusten arvioinnista perustellun päätelmänsä 24.11.2023.

Perustellun päätelmän sekä aineistosta saapuneiden lausuntojen ja muistutusten perusteella kaavan laatimista edistettiin kohti tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotusta, jonka kunta asetti kunnanhallituksen päätöksen 30.10.2024 § 239 mukaisesti julkisesti nähtäville 7.11.–9.12.2024 väliseksi ajaksi. Aineistosta pyydettiin viranomaisilta lausunnot sekä otettiin vastaan osallisten muistutukset. Kaavaehdotusta esiteltiin yleisötilaisuudessa 18.11.2024 Vaalan kunnanvirastossa, myös etäosallistuminen tilaisuuden seuraamisen oli mahdollista verkkoyhteyden välityksellä.

Saatujen palautteiden sekä tarkennettujen selvitysten perusteella kaavaa on edistetty, ja se on nyt valmistunut hyväksyttäväksi esitettävään muotoon. Haarasuonkankaan tuulivoimaosayleiskaavaa on esitelty Vaalan kunnan päättäjille valtuustoseminaarissa 22.10.2025.

Kaavaehdotusta koskien saatiin 15 lausuntoa ja 12 muistutusta. Hyväksyttäväksi esitettävän kaavan liitteissä 11 ja 12 ovat laaditut vastineet saapuneisiin lausuntoihin ja mielipiteisiin. Vastineraportista löytyvät muistutusten pääkohdat. Liite 12 käsittelee salassa pidettävää aineistoa ja on tarkoitettu vain viranomaiskäyttöön, kuten muukin salassa pidettäväksi merkitty aineisto. Kuulemisajan ulkopuolella kuntaan on saapunut hankkeen etenemistä vastustava kannanotto, johon ei ole laadittu vastinetta, koska se ei saapunut kuulemisaikana ja osoitettiin sellaisenaan päätöksentekijöille. Kannanotto toimitetaan oheismateriaalina kunnan päätöksentekoon.

Kaavaehdotusvaiheen jälkeen kaavan aineistoon on tehty useita tarkennuksia. Luettavuuden helpottamiseksi muutoksista on koottu erillinen raportti, joka on aineiston liitteenä 24. Liiteaineistoa on tarkistettu ja päivitetty useilta osin, ja täysin uusina asiakirjoina liiteaineistoon on ehdotusvaiheen jälkeeseen laadittu raportti pintavesivaikutuksista, liikenteen saavutettavuusselvitys sekä luontoselvitys kaava-alueen sisäpuoleisella voimajohtoalueella. Kaavaselostusta on täydennetty selvitysten perusteella saaduilla tiedoilla.

Osayleiskaavaan on tehty teknisiä korjauksia. Kaavamerkinnot on päivitetty Katja-asetuksen mukaisiksi. Kaavamerkintöihin on lisätty luo-4 – alueen merkintä sekä kaksi uutta tai tarkentavaa määräystä koko kaavan alueelle. Kaavakartalle on lisätty kesän 2025 luontoselvityksen täydennyksessä havaittu luo-3 – kohde. Tehdyt muutokset ovat pääosin luonteeltaan teknisiä tai kohdistuvat yksittäisten maanomistajien alueelle, eikä kaavaa ole näiden muutosten vuoksi tarpeen asettaa uudelleen nähtäville. Kaavaehdotuksen osalta voidaan suorittaa kohdennettu kuuleminen.

Elinvoimalautakunnan pöytäkirjaan liitetään tuulivoimaoyleiskaavan julkinen aineisto:

- Kaavakartta ja kaavaselostus
- Arkeologinen inventointi 2022 sekä täydennysinventoinnin 2023 ja 2024
- Näkemäalueanalyysi ja havainnekuvasovitteet 2024
- Melu- ja varjostusmallinnusraportit 2024 ja 2025
- Raportti perustellun päätelmän huomioon ottamisesta
- Päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- 2. viranomaisneuvottelun muistio 5.9.2025
- Ehdotusvaiheen vastineraportti
- Luonto- ja linnust selvitys 2023
- Lintujen kevät- ja syysmuuttoselvitykset 2022
- Metsojen soidinpaikkaselvitys 2022
- Luontoselvityksen täydennys 2024
- Sisäisen sähkönsiirron selvitys 2025
- Latvakankaan Natura-arviointi 2023
- Erikoiskuljetusten saavutettavuusselvitys 2025 liitteinen
- Raportti pintavesivaikutuksista 2025
- Raportti ehdotusvaiheen nähtävilläolon jälkeen aineistoon tehdyistä muutoksista

Salassapidettävää, vain viranomaiskäyttöön tarkoitettua aineistoa ovat uhanalaisiin eläimiin liittyvä tutkimus sekä niihin kohdistuviin lausuntoihin laaditut vastineet.

Maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioiden maakuntakaava on ohjeena yleiskaavaa laadittaessa ja yleiskaavassa tarkennetaan maakuntakaavaa alueidenkäyttölain 32 §:n mukaisesti. Pohjois-Pohjanmaan maakuntavaltuusto on hyväksynyt Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan 27.5.2025, maakuntahallitus on määrännyt kaavan voimaan ilman lainvoimaa 18.8.2025. Haarasuonkankaan suunnitteluala sijoittuu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille tv-1 400 ja tv-1 401. Kahta voimalaa lukuun ottamatta kaikki Haarasuonkankaan tuulivoimayleiskaavassa osoitetut voimalat sijoittuvat yleispiirteisessä maakuntakaavassa osoitetulle

tv-alueille, eikä yleiskaava ole ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden tai periaatteiden kanssa.

Vaalan kunnanvaltuusto on hyväksynyt kunnan oman tuulivoimayleiskaavan 28.3.2019. Vaalan tuulivoimayleiskaava on strategisen tason aluevarauskaava, joka ohjaa tuulivoimapuistojen alueellista sijoittumista, mutta joka ei ole AKL 77 a §:n mukainen suoraan tuulivoiman rakentamista ohjaava kaava. Koko kunnan kattavassa yleiskaavassa tuulivoimaloiden sijoittelu on tehty karkeana karttatarkasteluna, ja tuulivoimaloiden todellinen määrä ja lopullinen sijoitus voi poiketa kaavassa esitetystä suurestikin, sillä tuulivoimaloiden optimaalinen sijoittelu edellyttää yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Myös Vaalan tuulivoimayleiskaavassa osoitettujen tuulivoimapuistojen ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli hankealueet eivät sijoitu tuulivoimaselvityksessä tuulivoimatuotantoon sopimattomiksi todetuille alueille.

Vaalan tuulivoimayleiskaavassa on osoitettu tuulivoimalle soveltuva alue Haarasuonkankaan suunnittelualueen itäosaan. Haarasuonkankaan tuulivoimaosayleiskaavan alue perustuu tarkempaan kaavalliseen tarkasteluun kuin tuulivoimayleiskaavan osalta on tehty. Haarasuonkankaan hankealueelle ei ole tuulivoimaselityksessä osoitettu alueita, jotka olisi todettu tuulivoimatuotantoon sopimattomiksi.

Esittelijä

Vs. Tekninen johtaja Routaniemi Janne Vaalan kunta

Päätösesitys

Elinvoimalautakunta esittää kunnanhallitukselle, että se hyväksyy Haarasuonkankaan tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotukseen saapuneisiin muistutuksiin laaditut vastineet sekä niiden perusteella aineistoon tehdyt korjaukset ja täydennetyt selvitykset.

Elinvoimalautakunta päättää kuulla MRA 32 §:n mukaisesti niitä kahta maanomistajaa, joiden omistamien kiinteistöjen alueelle on kaavaehdotuksen julkisen nähtävillä olon jälkeen kaavakarttaan lisätty luo-3 – tai luo-4 – alue, sekä antaa kyseisille maanomistajille mahdollisuus esittää muistutuksensa kaavaan tehdystä muutoksista. Elinvoimalautakunta esittää kunnanhallitukselle, että se käsittelee myös kohdennetusta kuulemisesta annettujen muistutusten vastineet.

Elinvoimalautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy Haarasuonkankaan tuulivoimaosayleiskaavan aineistoineen.

Janne Tikanoja ja Jenna Leinonen poistuivat kokouksesta klo 16.14- 17.25 intressijäävinä , hallintolain (§ 28) mukaisen lähiomaisen maanomistus alueella.

Päätös

Keskustelun kuluessa Aino Leinonen teki vastaesityksen jossa:

Esitän, että elinvoimalautakunta ei hyväksy Haarasuonkankaan tuulivoimaosayleiskaavaa esitettäväksi kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi. Perustelut: Kyseinen kaavoitusalue ei sovi teollisuustuulivoimala-alueeksi koska alueen luonto-arvot ovat todella korkeat ja suojeltavia eläinlajeja on alueella useita ja niiden reviirejä sekä metson soidinalueita. Kaavoitusalueella kulkee myös luonnontilainen upea Tervajoki jossa kulkee melontareitti ja alueen ympäristö on merkittävä

virikistyskäytön kannalta mm. retkeily ja metsästys/
kalastus/marjastus/sienestysalueena. Haittavaikutukset
teollisuustuulivoimaloista luontoarvoihin tulisivat olemaan merkittävät sekä
myös Otermanjärven ympäristön vakituiselle ja vapaa-ajan asutukselle
mm. melu, valosaasteet ja monimuotoiselle luonnolle aiheutuvat
merkittävät haitat ja kiinteistöjen arvojen lasku. Myös Oulujärven maisemiin
tulisi merkittäviä haittavaikutuksia laajasti kuten Säräisniemen
Ruununtörmän matkailualueelle ja asutukselle sekä myös Manamansaloon
ja Oulujärven retkeilysaarille. Näillä edellä mainituilla asioilla olisi
Oulujärven ympäristön matkailun kehittämiseen myös merkittävät
haittavaikutukset.

Vastaestystä ei kannatettu.

Pohjaesitys tuli päätökseksi.

Hyväksyttiin

Päätöksen jälkeen pidettiin tauko klo 17.25-17.32